

موارد مسئولیت بدون تقصیر

در حقوق فذلاند^۵

(۴)

۱۲ - اگر اداره پست و تلگراف بعضی مرسله‌های

پستی مانند مرسله‌های بیمه شده یا سفارشی یا بهادار اعلام شده

یا اسناد مجاز منفک از سوش و یا اسناد حواله‌های پستی و یا اسناد مربوط به مرسله‌های بهادار اعلام شده را مفقود کند مسئول خواهد بود حتی اگر کارمندان آن اداره تقصیری در مفقود شدن آنها نداشته باشند با وجود این اگر الزام پرداخت خسارت مورد بحث، در قرارداد منعقد فیما بین فرستنده و اداره پست بر اثر اشتباه یا غفلت فرستنده ذکر نشود و یا خسارت وارده ناشی از طبیعت مرسله باشد این مسئولیت محدود میشود و علاوه محدودیت تعهد پرداخت خسارت از طرف اداره پست در زمان جنگ و بسیج و نظائر اینها بحدی افزایش می‌یابد که ممکنست اداره پست را بکلی از تحمل بار مسئولیت آزاد سازد.

۱۳ - اگر بوسیله یک عمارت تأسیس شده در روی آب، مستقیماً باراضی یا

تأسیسات دیگری خسارتی وارد شود اعم از اینکه این خسارت ناشی از تصادف عمارت بنا شده در وسط آب یا حریق یک کشتی بخاری یا بتحوی دیگر مثلاً بوسیله مسافر عمارت مورد بحث باشد در هر حال مالک عمارت مسئول جبران خسارت خواهد بود حتی اگر در ایجاد آن تقصیری نداشته باشد.

۱۴ - مالک مقدار چوبیکه با استفاده از جریان آب، آنها را حمل و نقل میکند اگر

از جا بجا کردن چوبها بساحل رودخانه و یا از حرکت تنه درختان بمالک اراضی مسیر آب یا بحق ماهیگیری یا به پل یا مؤسسات و عمارت دیگری یا بمالک کرجی خسارتی وارد کند ولو بدون تقصیر مسئول جبران آن خواهد بود.

۱۵ - مالک مؤسسه‌ایکه از نیروی آب استفاده میکند (مانند مالک کارخانه

ثیدروالکتریک یا آسیاب) اگر بمناسبت تشکیل مؤسسه خود مستقیماً موجب تضرر دیگری شود مسئول جبران خسارت خواهد بود ولو در ایجاد آن تقصیری نداشته باشد.

۱۶ - در مورد کارخانه برق، اگر در حین جریان الکتریسیته فشار آن از ۲۵

ولت تجاوز نماید و بالنتیجه خسارتی از مرکز توزیع متوجه کسی شود مالک کارخانه حتی اگر در ایجاد خسارت تقصیری نداشته باشد مکلف بجبران آن خواهد شد. اما این مسؤلیت در موارد زیر از میان میرود:

اگر شخص زیان دیده از روی قصد و نیت بشخصه موجب تضرر خود گردد و یا

* قسمت اول و دوم این مقاله از شماره (۸۰ / و ۸۱ مجله کانون و کلاه درج

گردیده است.

تقصیر مهم او موجب وقوع سانحه شود و یا ایجاد کننده خسارت منحصرأ شخصی غیر از کارمندان کارخانه برق باشد و یا فرس ماژور یا عامل دیگری که مربوط به بهره‌برداری از کارخانه برق نیست موجب زیان کسی گردد.

اما اگر جریان برق قطع شده باشد و یا فشار آن از ۲۰ ولت تجاوز نکند ولی بر اثر تقصیر کارگران کارخانه زبانی متوجه کسی شود مالک کارخانه هرچند خود تقصیری نداشته باشد مسؤول جبران خسارت وارده خواهد شد.

۱۷ - مالک حیوان اهلی در موارد زیر مسؤول جبران خساراتیست که بوسیله حیوان او بدیگری وارد میشود :

الف - اگر خسارت بوسیله حیوان اهلی بمال غیر منقول دیگری وارد شود مالک حیوان مسؤول جبران آن خواهد بود.

ب - هرگاه یک حیوان اهلی ، حیوان شخص دیگری را زخمی کند در اینصورت مسئولیت مالک حیوان بنا به ماکول و غیر ماکول بودن گوشت حیوان آسیب دیده فرق میکند اگر حیوان زخم خورده یا مرده گوشتش ماکول نباشد باید مالک حیوان زخم زنده نصف خسارات وارد را بپردازد اما اگر حیوان آسیب دیده که کشته شده (ذبح شده) گوشتش ماکول باشد مالک حیوان زخم زنده مکلف بپرداخت ربع خسارات وارده میشود در مورد اخیر لاشه حیوان مرده در تحت مالکیت صاحب آن باقی میماند.

ج - اگر حیوان اهلی شخصی را زخمی کند در این صورت مسئولیت مالک حیوان مربوط بتقصیر او نخواهد بود اما باید گفت در این مورد احکام دادگاه‌ها بانواع و اقسام مختلف صادر شده است.

۱۸ - در روابط همسایگی مواردی پیدا میشود که تعهد جبران خسارات وارده را ایجاد میکند هرچند که تقصیری از ناحیه کسی در میان نباشد این موارد بشرح زیر است :

الف - هرکس در زمین خود تأسیساتی دایر کرده و یا جرم و رسوبی بگسترده که بر اثر سوخت آن خاکستر یا دود و یا حرارت یا بوی متعفن یا گاز یا بخار یا هیاهو یا سروصدا ایجاد و یا ممانعت برای رفت و آمد حاصل شود و بالنتیجه زیان غیر قابل تحملی برای همسایه وارد آید مسؤول جبران خسارات مذکور خواهد شد اگر چه در ایجاد آن تقصیری نداشته باشد و حتی اگر در برقرار کردن مؤسسه و یا در گستردن رسوب و جرم مجاز بوده و یا آنها را بر اثر اجازه ثابت دایر کرده باشد باز هم از مسئولیت مذکور مبری نخواهد شد.

ب - هرکس ساختمانی را خارج از محلی که تأسیس کرده بالا بیاورد و یا بدون مجوز قانونی آن را بحدود ملک دیگری اتصال دهد اگر چه بعداً مجاز باشد ساختمان را بحال خود باقی نگهدارد ولی از عمل او زبانی بهمسایدهاش وارد آید مسؤول جبران خسارات وارده خواهد شد حتی اگر سوء نیت و تقصیری متوجه او نباشد.

۱۹ - در بعضی موارد دولت مسؤول جبران خساراتیست که بوسیله کارمندانش حتی بدون تقصیر آنان با افراد وارد میشود موارد مذکور بشرح زیر است :

الف - اگر کسی محکومیت کیفری پیدا کند و تمام مجازات معینه یا جزئی از آن

در باره اش اجرا گردد سپس بوسیله یک تصمیم قضائی جدید (حکم دادگاه بالاتر یا اعاده‌ی دادرسی) برائت حاصل کرده و یا ب مجازاتی کمتر از مجازات اولیه محکوم شود دولت مسؤول جبران خساراتی خواهد بود که بشخص مورد بحث از تحمل مجازات غیر عادلانه وارد شده هر چند که در ایجاد این خسارات هیچ یک از کارمندان دولت تقصیری نداشته باشند.

ب - اگر شخصی بمناسبت وقوع جنایتی بازداشت شود و سپس بالصراحه تأیید گردد که اصلاً جنایتی واقع نشده و یا محبوس دخالتی در وقوع آن نداشته دولت مسؤول جبران خساراتی خواهد شد که از توقیف غیر عادلانه بشخص مورد بحث وارد شده هر چند که هیچیک از کارکنان دولت در این امر تقصیری نداشته باشند.

ج - اگر یکی از مؤسسات دولتی بر طبق موازین قانونی مکلف ب نگهداری وجوه و مدارک و اسناد و یا سایر اشیاء اشخاص باشد و امانتهای مذکور معدوم شوند و یا زیانی به آنها وارد آید دولت مکلف بجبران این خسارات خواهد شد هر چند که هیچ یک از کارمندان دولت در ایجاد آن مقصر نباشند.

۲ - در بعضی موارد شخصی از دایره اجرائیات دولتی اجرای حکمی را تقاضا میکند که آن حکم اعتبار امر مختوم را ندارد و تقاضای مذکور پذیرفته میشود و یا از طرف دولت بمتقاضی یک کمک و معاونت رسمی بعمل میآید و بالنتیجه بشخص محکوم علیسه خساراتی وارد میشود در اینصورت متقاضی حتی اگر تقصیری هم نداشته باشد مسؤول جبران خسارات مذکور خواهد شد.

۲۱ - برای اینکه مجرمیت تحقق پیدا کند باید مرتکب در وضع و حالتی باشد که بتواند روی اعمال خود داوری کرده و نتیجه آنرا تشخیص دهد و بامسز ان عقل خود اندازه گیری نماید بهمین دلیل کودک یا دیوانه اگر مرتکب جرمی شوند مجرم شناخته نمیشوند. مجرمیت بدان معنی که در حقوق جزا تعریف شده بشخص کمتر از ۱۰ سال تعلق نمیگیرد. حال اگر در بعضی موارد از جرمیکه کودک کمتر از ۱۰ سال یا دیوانه بدان مرتکب شده خساراتی بکسی وارد شود همین خسارات از دارائی شخص مرتکب پرداخته میشود اینجا نمیتوان گفت که صغیر یا دیوانه چون مرتکب جرم شده اند مسؤول شناخته میشوند بلکه باید گفت هر کس مسؤول جبران خساراتیست که بدینگری وارد کرده هر چند که در ایجاد آن تقصیری نداشته باشد.

بر طبق حقوق فنلاند کسیکه کودک کی کمتر از ۱۰ سال و بطور کلی شخص غیر مسؤولی را نگهداری میکند و اهمال و مسامحه‌ی او در تکالیف خودش سبب میشود که شخص غیر مسؤول مرتکب جرمی گردیده و موجب تضییع دیگری شود در این صورت سرپرست مذکور از اموال شخصی خود مکلف بجبران خسارات وارده نخواهد شد.

۲۲ - علاوه بر مطالب مذکور در بندهای سابق الذکر، موارد دیگری نیز بندرت پیدا میشود که در آنها مسؤولیت جبران خسارت حتی بدون داشتن تقصیر وجود پیدا میکند بعلاوه در فنلاند دادگاهها تمایل دارند که این قبیل مسؤولیتها را ب موارد دیگری هم تسری دهند ولی تا مقررات جدیدی وضع نشده نمیتوانند تمایل خود را ب مورد اجرا بگذارند. (پایان)